

A07-035

INFO - SCOOP

Van de redactie

kap R.C. de Jong

Op Info-scoop nummer 19 heeft u langer moeten wachten dan gebruikelijk. De reden hiervoor is de prioriteitstelling in onze werkzaamheden. Door het beperkt beschikbare personeel waren wij genoodzaakt de opmaak van Info-Scoop uit te stellen.

Vanaf heden zal Info-Scoop dan ook, voor onbepaalde tijd, slechts één keer per maand verschijnen. Wij hopen dat u hier begrip voor heeft. Door een technische storing ontbreekt ditmaal het geplande artikel over de 2S1 in "Op de korrel..." Onze excuses daarvoor.

UPDATE JOEGOSLAVIË

Sgt P. Eilander

Soeverein Bosnië is nog niet verloren

Vanaf maart zijn er nieuwe ontwikkelingen in zicht in Bosnië-Herzegowina. Is het begin van het einde van de oorlog in zicht? Zeker is dat de vredesbesprekingen in deze deelrepubliek van voormalig Joegoslavië een spannende fase tegemoet gaat. De Moslims en Kroaten in Bosnië-Herzegowina hebben op 18 maart 1994 in Washington een akkoord afgesloten over het vormen van één federatie. De derde partij, de Serven, is nog niet tot een overeenkomst met de twee andere partijen kunnen komen. De Bosnische Serven strijden namelijk nog steeds met de staat klein-Joegoslavië (Servië en Montenegro) voor één groot Servië. De Amerikaanse bemiddelaar Redman en zijn Russische collega Tsjoerkin zijn, om tot een oplossing te komen, bezig met behandeling van de volgende drie punten:

- 1) de toekomstige relatie tussen de Moslim-Kroatische federatie en de Bosnische Serven,
- 2) een oplossing voor het conflict tussen Kroatië en Servië over de Servische enclaves in Kroatië, de zgn 'Servische Krajina',
- 3) de internationale sancties tegen klein-Joegoslavië.

Deze drie punten zijn niet van elkaar te scheiden en zullen een eventuele oplossing zeer sterk beïnvloeden. We gaan de drie afzonderlijke punten eens nader onder de loep nemen. In het laatste gedeelte wordt geprobeerd een

verwachtingspatroon van dit complexe probleem te geven.

Moslim-Kroatische federatie

Een eerste aanzet voor het vormen van een federatie tussen de Moslims, Bosnische Kroaten en de Bosnische Serven werd gedaan door de Moslims en de Kroaten door het sluiten van een 'staakt het vuren'. Tot op de dag van vandaag heeft dit bestand, tussen de Moslims en Kroaten, in de omgeving van de MAGLAJ-pocket, de POSAVINA-corridor en rond Vitez (zie bijlage 1) goed stand gehouden. Mede hierdoor hebben deze twee partijen een akkoord afgesloten om tot een eind van de oorlog in Bosnië-Herzegowina te komen. Eén van de modellen voorziet in een nieuwe federatie tussen de drie strijdende partijen. Dit zou inhouden dat Bosnië-Herzegowina zelfstandig en soeverein wordt en dat is in principe gelijk aan de situatie van voor april 1992.

Het probleem zit hem hoofdzakelijk in de medewerking van de Bosnische Serven. Zij hebben hun militaire doelstellingen nagenoeg bereikt. De Serven zijn dan ook tot nu toe niet bereid om mee te werken. In bijlage 1 is de actuele situatie opgenomen van het strijdtoneel tussen enerzijds de Serven (VRS) en anderzijds de Moslims-Kroaten (BiH-HVO). Vooral in het noorden van Bosnië hebben de Serven nog niet al het beoogde gebied in handen. Tot 10 maart 1994 is bevestigd dat de Serven de Moslims onder druk houden door de MAGLAJ-pocket verder af te snijden van Moslimgebied. Tevens zetten ze ten zuiden van Tuzla een

nieuw offensief in, om een tweede corridor (tussen Maglaj en Olovo) te creëren en zo Maglaj en Tuzla van Sarajevo af te snijden.

Zolang er winst voor de Serven in deze regio is te verwachten, zullen ze niet meewerken met het bereiken van akkoord voor Bosnië-Herzegovina om zo de oorlog te beëindigen. Een akkoord zal namelijk voor de Serven inhouden dat ze 49% van het gebied van Bosnië-Herzegovina zullen behouden. De Bosnisch Servische president Radovan Karadzic eist echter 55% van het gebied op.

Een probleem dat zich in de toekomst zal gaan afspelen is een te vormen confederatie. Dit moet een samensmelting zijn van de nog te vormen federatie (Bosnië-Herzegovina) en de republiek Kroatië. Het discussiepunt is hier de rol van de Serven, die niet alleen met Kroatië een confederatie willen vormen, maar de eis stellen dat ook de republiek Servië in deze samensmelting wordt betrokken. Hetgeen voor Kroatië ondenkbaar en onbespreekbaar is. Kroatië zelf heeft al problemen genoeg met de onafhankelijkheidsstatus van de Servische enclaves binnen de republiek.

Servische Krajina

Een ander punt dat direkt van invloed is op een mogelijk einde van de nu bijna 2 jaar durende oorlog in voormalig Joegoslavië is het Servische gebied in de republiek Kroatië, de Servische Krajina. De Servische enclaves, die overeenkomen met de United Nations Protected Areas (UNPA's), willen onder geen beding vallen onder direkt Kroatisch gezag. Ze willen namelijk onder centraal gezag van de staat klein-Joegoslavië blijven staan.

Het bestuur van de Krajina is bang het slachtoffer te worden van een federatie in de republiek Bosnië-Herzegovina. Als de federatie in de toekomst tot stand is gekomen, kan Kroatië zijn leger (HV) terug-trekken van de grens met de Bosnië-Herzegovina en inzetten tegen de Krajina om deze alsnog, desnoods met geweld, onder Kroatisch gezag te stellen.

Minister Jarcevic van de Krajina zei het alsdus: "Ik geloof dat de vraag van de Kroatische president Tudjman voor reïntegratie van de Servische Krajina bij Kroatië wordt gesteund door de VN, CSCE, de Europese Unie en Washington. Sindsdien willen de Serven van de republiek Servische Krajina niet verenigd worden met Kroatië. Ik zeg u dat voor Tuzjman maar één weg is overgebleven en dat is oorlog

en de westerse landen zullen Tuzjman 'het groene licht' geven."

Het Servische Krajina leger (RSK) neemt de situatie ernstig op. Onder leiding van commandant Branislav Kuslic is men bezig met het opzetten van elite-eenheden met 'rode baretten'. De commandant uitte zich als volgt: "Welk verdrag de politici ook mogen tekenen, een toetreding van de Servische Krajina tot wat voor soort unie met Kroatië dan ook, is onmogelijk. Daarvoor heerst er te veel wantrouwen, daarvoor zijn er sinds 1991 te veel doden gevallen".

De Kroatische regering heeft al gezegd dat het niet zal dulden dat de Servische Krajina onder gezag van klein-Joegoslavië zal blijven. Zij willen namelijk niets meer te maken hebben met deze regering in Belgrado. Alle herinneringen met een Servisch verleden moeten worden vermeden.

Sancties tegen klein-Joegoslavië

De Bosnische Serven willen nog steeds aansluiting bij de republiek Servië, onderdeel van de staat klein-Joegoslavië. Zij hebben dan ook gesteld dat zij alleen bereid zijn te onderhandelen met de Bosnische Kroaten en Moslims als de VN de sancties tegen de republiek Servië stoppen of in ieder geval verminderen. Een vermindering van de sancties zal de Servische president Milosevic goed uitkomen om zo weer uit de economische crisis te komen. Hij zal er dan ook alles aan doen om de onderhandelingen tussen de Bosnische Serven, Kroaten en Moslims aan te moedigen om er zodoende zelf beter van te worden.

Amerika krijgt na de Russen en Fransen nu ook door dat de VN met de eventuele vermindering van de sancties tegen Servië een sterke troef in handen heeft om de oorlog in Bosnië-Herzegovina tot een einde te brengen.

Verwachting

De drie bovengenoemde punten zijn alle drie van wezenlijk belang voor een eventuele beëindiging van de oorlog in Bosnië-Herzegovina. Antwoorden op de volgende vragen geven mogelijk de oplossing:

- 1) Welke (terrein)winst, van het door hun beoogde gebied, kunnen Bosnische Serven (VRS) nog behalen?
- 2) Zal de Servische Krajina een andere houding aannemen en welke rol speelt president Milosevic van klein-Joegoslavië hierin?
- 3) Zal de VN overgaan tot sanctievermindering tegen klein-Joegoslavië, om zo een oplossing van het conflict te bespoedigen?

Zolang de vragen 2 en 3 onbeantwoord blijven, zal de nadruk liggen op vraag 1. Dit ligt ook in de lijn der verwachting nu de Bosnische Serven op 24 maart 1994 nog eens duidelijk hebben gemaakt dat zij niet met de federatie in Bosnië-Herzegovina mee willen doen. De Bosnische Serven blijven ook vasthouden aan een hereniging met klein-Joegoslavië, om zo een groot-Servië te vormen. De rol van de Servische Krajina daarintegen blijft onduidelijk mede omdat Kroatië dit gebied (dat 1/3 van totaal Kroatië is) niet uit handen wil geven.

De Krajina Serven blijven vasthouden aan een onafhankelijke staat en aansluiting bij een groot-Servië. Echter president Milosevic van klein-Joegoslavië en een groot voorstander van een groot-Servië blijft met het probleem zitten van de VN-sancties tegen zijn republiek. Op militair gebied houdt de president zich redelijk afzijdig van Bosnië-Herzegovina. Alleen bij de terugtrekking van de zware wapens rond Sarajevo heeft hij de Bosnische Serven geadviseerd dit te doen, mede doordat ook Rusland hetzelfde advies gaf. Veel zware wapens, die binnen 20 km rond Sarajevo stonden opgesteld, zijn onder bevel gesteld bij de VN. Ook zijn er wapens teruggetrokken in de richting van Olovo en Maglaj.

Alhoewel de toestand, mede door het bestand tussen BiH en HVO, redelijk rustig is, blijft deze gespannen en lijkt een vonkje in het kruitvat genoeg om het vooruitzicht op een einde van de oorlog de grond in te boren.

UPDATE Rwanda

Sid Tuytel

(zie ook Info-scoop nr. 9, 12 en 14)

De ontwikkelingen van de afgelopen weken in en rond het gebied van optreden van de UNAMIR/UNOMUR, -missie heeft zich een verslechtering in de algemene toestand voorgedaan. Dit is te wijten aan het stukkende vredesproces in Rwanda. De stammenoorlog tussen Hutu's (± 80 % van de bevolking) en de Tutsi's (leger + politie) die na de coupoging van 21 oktober 1993 uitbrak, zou al meer dan 100.000 mensen het leven hebben gekost. Tevens is er een vluchtelingenstroom op gang gekomen van naar schatting 700.000 man die veelal naar vluchtelingenkampen in Rwanda, Tanzania en Zaire zijn gevlucht (zie ook de bijlage). De leefomstandigheden in deze kampen zijn door ziektes en gebrek aan voedsel slecht.

Op 2 maart j.l. zijn een overgangsregering en -parlement aangetreden, waarin zowel de Hutu- als de Tutsi-bevolkingsgroep zijn vertegenwoordigd.

Opdracht van de overgangsregering is het land tot de voor 1996 uitgeschreven verkiezingen te besturen. Dit is een belangrijke stap in het

vredesproces, dat moet uitmonden in algemene verkiezingen.

Onlangs is de minister van openbare werken, Gatabazi vermoord. Hij was direct betrokken bij de vorming van de overgangsregering en onderhield nauwe contacten met het FPR² dat deel uit gaat maken van de regering. Als wraakoefening werd de radicale Hutu-leider Bucyana op straat gelycht. Bucyana's partij wijst elke deelname van het FPR aan de politiek van Rwanda af. Deze moorden vormden het startsein voor de felle onlusten tussen de beide groeperingen.

Op 23 maart j.l. zijn Tutsi-soldaten en gewapende Hutu-burgers verwickeld geraakt in een bloedige strijd in de drie armenwijken van de Burundese hoofdstad Bujumbura. Ziekenhuizen werden overspoeld met honderderna doden en gewonden. Er werd gesproken over 2000 doden. Het leger zou de meeste slachtoffers maken en zich niets meer aantrekken van de burgerregering.

Volgens ooggetuigen trok het leger met pantserwagens de wijken binnen en schoot mortiergranaten in de eenvoudige woningen. Hutu-

mannen vochten terug met geweren, handgranaten en kapmessen. De onlusten verliepen zo bloedig omdat voor het eerst ook burgers in het bezit van vuurwapens bleken te zijn. Duidzenden inwoners zijn volgens hulpverleners weggevlucht.

Het vredesproces in Rwanda wordt door etnische onlusten tussen Hutu's en Tutsi's verstoord, dat toch al onder druk staat door de recente moorden en de daarop volgende rellen tussen Hutu's en Tutsi's. Alleen indien op politiek niveau de zittende regering en het FPR tot een geloofwaardige toenadering weten te komen zal er een einde komen aan de bloedige stammenstrijd in Rwanda.

¹ UNAMIR = United Nations Assistance Mission for Rwanda.

UNOMUR = United Nations Observers Mission Uganda/Ruanda.

² FPR = Front Patriotique Rwandais of Inkotanyi.

COLFON

INFO-SCOOP

Is een tweewekelijkse uitgave van

101 MIDCie
Simon Stevinkazeme
MPC 13 D
Postbus 9012
6710 HC Ede

Telefoon:

ptt 08380 - 83056
mdtn 678 - 3056
fax 678 - 3057

Redactie:

maj L. Hakvoort
kap R.C. de Jong

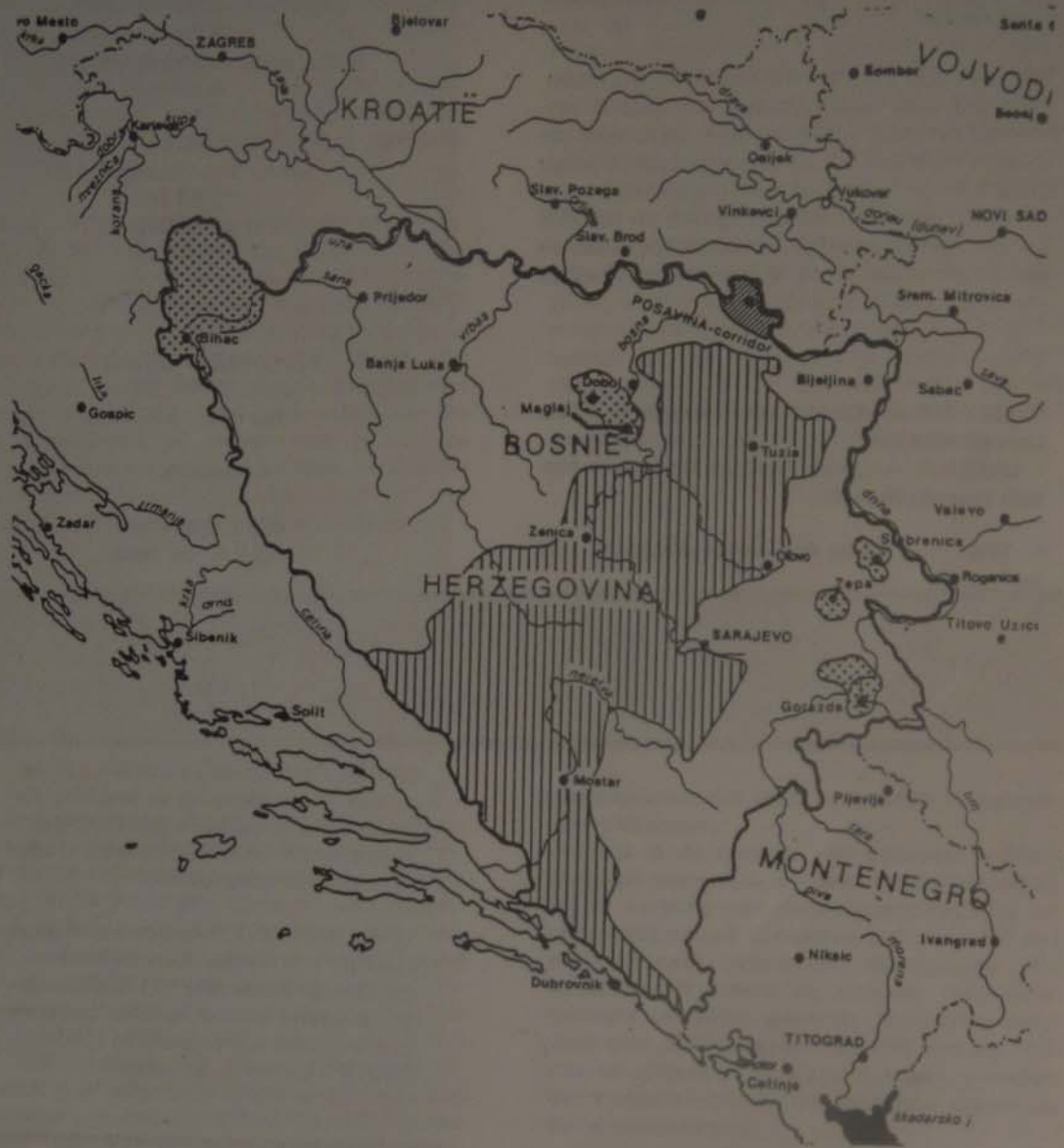
Vormgeving:

101 MIDCie

INFO-SCOOP wordt verzonden aan de secties 2 van bataljons en brigades alsmede al die onderdelen van de krijgsmacht welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

Zij die INFO-SCOOP nog niet ontvangen maar dit wel wensen kunnen hierover contact opnemen met 101 MIDCie op bovenstaand telefoonnummer onder opgave van redenen waarom zij INFO-SCOOP wensen te ontvangen.

SCHEMATISCHE GEBIEDSVERDELING VAN BOSNIE-HERZEGOWINA

- = Bosnisch-Kroatisch gebied
- = Kroatisch gebied
- = Moslim gebied
- = Bosnisch-Servisch gebied